

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

יד.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מיי פ"ו מהל' ס"מ
הל' טו סגמ עשין ה'
[ש"ע ח"ט ס"י עקב ש"י א'
בהנייה:]
קבו ב ג מיי פ"ט מהל'
ס"ה הלכה ב סגמ
עשין ס"ה טו"ע י"ד ס"י רעמ
רעב סתף א'
קבו ד מיי' שם וסגמ שם
טו"ע י"ד ס"י רעמ
סתף ב'
קבו ה ו ז מיי' פ"ט
הלכה ב וסגמ שם
טו"ע י"ד ס"י רעב סתף א'
ונכד אלפס הלכות ספר
מורה דף קסו:

רבינו גרשום

דף פניו מלמטה ומתחיל
באחר מלמעלה שאם באו
לחלוק שיכולין לחתוך
ולחלק יפה בכשתי כריכות.
ספרים שמונה נביאים ח' ספרים
של נביאים. ועושה בראשו
של ספר תורה חלק כשיעורו
לגול עמוד בתחלתו והאי
תחלה היו סוף הספר לפי
כ"ה ביטוף ומחילין ללגול
הגהלה ומגלגל והולך עד
השליש שכל ספריהם
נכתבין כעין מגילה ולא
כקונטרסים (והם) והכי ימי
מניח מן חלק חלק בסוף
הספר כשיעור שיכול לגול
את כל ההיקף על אותו
חלק כדי שיהא משמש
הקלף פניו לכתוב וסוף:
קשיא עמוד דלעיל קטני
עמוד דלגול קטני
והכא קטני תחלת הספר
וסופו כדי לגול עמוד.
האי כדי לגול דברייתא
נמי לצרדין קטני כדארבין
הדחה כדי לגול עמוד
ובסוף כדי לגול היקף רב
אשי אמר לעולם לא קטני
לצרדין אלא תחלתו וסופו
לגול עמוד ובספר
תורה מיויר לראמצעתו
נגלל על ב' עמודים אבל
שאר ספרים היו נגללין
הכל על עמוד אחד ואמטו
לחי' צרף להניח כדי
הדחה כדי לגול עמוד
ויתר על הקיפוי שבמשכשכין
אותו בחוט של משיחה
לאורכו של דף ומקיפין
מן אותו חוט היקף הספר
תורה שיהא שרים במרה.
בגול ו' טפחים אורך
הדף שכל למד מגולל.
אבל מן קלף לא אמר
לפיכך אמר איני יודע. ולא
איתרמי ליה שיהא אורכו
שוה להקיפוי. היכי ביה
עינייהו קינאו (ארוך) בו
שכך כיון. תורה צוה לנו
כתב דרומה עליו גומא.
ורמינורו מקשת על מא'
דאמר שיהא ס"ח הקיפו
כאורכו. וארון שעשה משה
היה דומה כמין חיבה
שאין לה כיסוי שבכפרת
היה מכוסה. באמת בת
ה' טפחים. ואמתים וחצי
אורכו עליון לט"ו טפחים:
וכמה לוחות אגודות בארון.
לכומר כמה מחזיקות בארון
י"ב טפחים. שהיו מונחין
הלוחות זו בצד זו. ואין
רוק תרי מיעוטי לברכת
ספר תורה שמונה בארון
באותו ב' טפח. שנשתירו
מארוך הארון והיה אורכו
של ספר תורה כחורבין של
לוחות ו' טפחים שנשתירו
ב' טפחים פניו טפח לצד
כוחו זה וטפח לצד כוחו
זה שכל אותן ב' טפחים
משמין יתרון אחת מיכן
ואחת מיכן ומגביהין ספר
תורה בריח ומצויצין אותו
לחזק כדי שלא יהא נכנס
ביצרו מבחזין.

ש"אם בא לחתוך חותך. מימה לרשצ"א הא אמר לעיל בשמי
כריכות חולקין ופ"ה כגון תורה ככרך אחד ונביאים ככרך
א' משמע אכל תורה ונביאים ככרך א' אין חולקין אפי' שניהן רואים
וא"כ היכי אמר הכא דחותך
והאם בא לחתוך חותך מאי קאמר הכי קאמר
א"ש"אם בא לחתוך חותך ורמינהי יתחלת ספר
וסופו כדי לגול כדי לגול מאי אי כדי לגול
עמוד קשיא הקף אי כדי לגול הקף עמוד
א"ר לחמן בר יצחק לצרדין קטני רב אשי אמר
יכי הנאי התיא בספר תורה כדתיא יכל
הספרים נגללים מתחלתן לסופן וס"ת נגלל
לאמצעותו ועושה לו עמוד אילך ואילך א"ר
אליעזר בר' צדוק כך היו כותבי ספרים
שברושלים עושין (ב) ספריהם ת"ר האי עושין
ספר תורה לא ארכו יותר על הקיפו ולא הקיפו
יותר על ארכו שאלו את רבי שיעור ס"ת בכמה
אמר להן ובגול ששה ובקלף בכמה איני יודע
רב הונא כתב שבעין ספרי דאורייתא ולא
איתרמי ליה אלא חד רב אחא בר יעקב כתב
חד אמשיכיה דעיגלי ואיתרמי ליה (ב) יהבו ביה
רבנן עינייהו ונת נפשיה אמרו ליה רבנן לרב
המונא כתב רבי אמי ד' מאה ספרי תורה
אמר להו דילמא יתורה צוה לנו משה כתב
א"ל רבא לר' זירא נטע ר' ינאי ארבע מאה
כרמי א"ל דילמא שתים כנגד שתים ואחת
יוצא זנב מיתבי ארון שעשה משה אמתים
וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי
קומתו באמה בת ששה טפחים (ב) והלוחות
ארבן ששה ורחבן ששה ועביין שלשה
מונחות כנגד ארכו של ארון כמה לוחות
אוכלות בארון שנים עשר טפחים נשתירו שם
שלשה טפחים צא מהן טפח חציו לכותל זה
וחציו לכותל זה נשתירו שם שני טפחים
שבהן ספר תורה מונח שנאמ' ² אין בארון רק
שני לוחות האבנים אשר הניח שם משה
[וגו'] מאי אין בארון רק מיעוט אחר מיעוט
^א ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ס"ת
שמונה בארון פירנסת ארון לארכו צא ופרנס
ארון לרחבו כמה לוחות אוכלות בארון ששה
טפחים נשתירו שם שלשה טפחים צא מהן
טפח חציו לכותל זה וחציו לכותל זה נשתירו
שם שני טפחים שלא יהא ספר תורה נכנס
ויוצא כשהוא דחוק דברי ר"מ ר' יהודה אומר
באמה בת חמשה טפחים והלוחות ארבן
ששה ורחבן ששה ועביין שלשה מונחות
באורכו של ארון כמה לוחות אוכלות בארון
שנים עשר טפחים נשתיר שם חצי טפח
אצבע לכותל זה ואצבע לכותל זה פירנסת
ארון לארכו צא ופרנס ארון לרחבו כמה לוחות
^ג אגודות בארון ששה טפחים נשתיר שם
טפח ומחצה צא מהן חצי טפח אצבע (ב)
ומחצה לכותל זה ואצבע ומחצה לכותל זה נשתיר שם טפח שבו עמודין
עומדין שנאמר אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון עשה כסף
רפידתו והב מרכבו ארגמן וגו' (ב) וארגו ששיגורו בו פלשתים דורון לאלהי ישראל
מונח מצדו שנאמר ואת כלי הזהב אשר השבותם לו אשם תשימו בארגו
מצדו ושלתחם אותו והלך ועליו ס"ת מונח שנאמר לקוח את ספר התורה
הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' מצד (ב) הוא מונח ולא בתוכו ומה אני מקיים אין בארון רק לרבות
שברי

ואם בא לחתוך חותך מאי קאמר. מאי למימרא הכל מודים דאם כל
אחד ואחד בפני עצמו טפי עדיף: הכי קאמר. ומתחיל מלמעלה ולא
עיינ חלק שהרי אם בא לחתוך חותך ונמלא זה ראש הכרך וגנאי הוא
לו להיות זה דף משונה מחזירו על חנם: כדי לגול. קס"ד חד שיעורא
לספרי תורה: לא ארכו יותר על
הקיפו. צריך לזמנא הכתב לפי עובי
הקלף לנשיגמור יהא חוט המקיף את
עוביו כמדת ארכו: שיעור ספר תורה
בכמה. ארכו מיעוטי להו: בגול
שהוא עב והקיפו גדול צריך ששה
טפחים (ב) היא מדה להיות נגמם
בששה טפחים היקף בכמה צינוני: ולא
איתרמי ליה. ארכו כהקיפו: איתרמי
ליה. ארכו כהקיפו: דילמא
סורה לוא לנו משה מורשה כסב.
ארכע ממות פעמיס אכל ארכע
מאה (ב) ספרים אין פנאי לאדם אחד
לכתוב: ששים כנגד ששים. שתי גפנים
כנגד ששים וא' יולא זנב צדן קרוי
כרס נגדי לחור עליו מעורבי המלחמה
במסכת סוטה (דף מג.) : **באמה** צא
ששה טפחים. ר"מ לטעמיה דאמר
(סוטה ה:) כל האמות היו צינוניות:
לארכו של ארון. זו אכל זו: **אוכלות**.
מפוסות כך לשון המשנה (מדות פ"ג
מ"א) אוכל גדוסי אמה אחת גבי יסוד
המונח ואף בלשון מקרא כי יקלו
אמיקים ואנך בספר יחזקאל (מג):
לא מהס טפח. לעובי הכתלים שהרי
מנחון נמדד אמת' וחצי ארכו: ס"מ.
שכנב משה כמו שנאמר ויכתוב משה
את (ה) התורה וגו' (דברים לה): אין
מיעוט אחר מיעוט. (ב) אך ורק
שני מיעוטי הן: (ב) **שנבן ס"מ מונח**.
ארכו לרחבו של ארון: **פירנסת**
ארון לארכו. כלומר מלאת כל חללו
לארכו ופירסת רכבי מדתו: **ששה**
טפחים. כמדת רחבו: כדי שלא יהא
ס"מ כו'. כלומר לא היה צריך להיות
רחבו כל כך אלא כשציל ס"ת המונח
ארכו לרוחב הארון שלא יהא נכנס
ויולא צדונית: ר"י **אומר**. מדת הארון
באמה של ה' טפחים היתה רבי
יהודה לטעמיה דקאמר אמת כליס
באמה בת חמשה: **מונח** לארכו של
ארון. מוטלות על רוחבו ולא על חודן:
אצבע לכותל זה. שהטפח ארכע
אצבעות ולמאן דגרסי אצבע ומחלה
באצבע קטנה קאמר שהטפח ד'
נגודל וחמש באצבע ושם בקטנה:
שני עמודים עומדים. צ' עמודי
כסף כמין עמודי ספר תורה
שכנסים לארכו והלוחות צינין שנאמר
עמודיו עשה כסף: **מונח** שם נצדו. של
ארון: ועליו ס"מ מונח. ולקמיה [ע"כ]
ספין מעיקרא היכי הוה מונח:
שברי

(א) נצרכות נח: (ב) נצרכות
(ג) יומא מנא. וי"ג
(ד) כיל אבכות. (ה) נציל
השיחה. (ו) ואין ורק. (ז) נציל
לפי ד"ה פ"ט. (ח) נצנבת
עט: ד"ה קלף כחצו דנלשון
יוון. (ט) נצרכות נח: (י) כיום
לראשון דפסח.

תורה אור השלם

1 תורה צוה לנו משה
מורה קהלת יעקב:
דברים לג ד
2 אין בארון רק שני לוחות
האבנים אשר הח' נגמם
משה ברוב אשר ברת?
עם בני ישראל בצאתם
מצרן מצרים:
מלכים א ח ט
3 אפריון עשה לו המלך
שלמה מעצי הלבנון:
עמודיו עשה כסף רפידתו
והב מרכבו ארגמן והב
רצוף אהבה מנחת
ישראל:
שיר השירים ג ט-י
4 ויתקחם את ארון ה'
ונתחם אתו אל העגלות
ואת כלי ה' וקרב אשר
השבתם לו אשם תשימו
בארגו מצדו ושלתחם אתו
הקלף:
שמואל א ו ט
5 לקח את ספר התורה
הזה ושמתם אתו מצד
ארון ברית ה' אלהיכם
והיה שם בק ילד:
דברים כו כ

הגהות הב"ח

(א) נב' עשין לספריהם:
(ב) שם לא מהן חצי טפח
אצבע לכותל זה ואצבע לכותל
זה כלי' ויתבת ומחלה נמחק
צ' פעמים: (א) שם מנחת
ארגמן וגו' תוכו רצוף
אובה ולחו: (ד) שם מלד
היה מונח ולא: (ה) רש"י
ד"ה דילמא וכו' דף מהל'
ספר תורות לא כתוב
אין פנאי לאדם אחד לכתוב
כרמי הא הי ס"ד: (ו) תוב'
ד"ה אצבע וכו' מקשה שנים
עשר ב"ב י"ב ימינ':

ויוצא ברוחק: שבו באותו טפח עמודיו של ארון עומדין שנאמר אפריון עשה לו זה ארון. המלך שלמה. המלך שהשלוש שלו וכתב עמודיו עשה כסף של ארון. ביצרו מבחזין.